Ner 273. ROK 1834. PIĄTEK 28 LISTOPADA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz świąt uroczystych w drukarni St. Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące wraz z Rozmaitościami Złp. 12. miesięczne złp. 5.

IMIONA RZYMSKIE.
Dziś Rufina M.

IMIONA SŁAWIAŃSKIE.
Dziś Gostirad.

Gazeta Krakowska.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień godz:	Barometr do 0° R red w miarze Paryzkiey	Stopnie ciepła podług Réaumura	Psychrometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i rożne uwagi.
7	27" 5''' 480	+ 00,2	1''' 92	Zaden	Pochmurno	Mgla-Deszcz
27 12	5,763	+ 1, 4	2, 07	" "	" "	
3	6,133	+ 1, 0	2, 02	" "	" "	
9	7,066	0, 0	1, 89	Pn. Zachodni słaby	" "	

Część Urzędowa.

Exekutor testamentu śp. Franciszka Piekarskiego, Prezesa Sądu III Instancyi, wzywa wszystkich wierzycieli którzyby pretensye do massy po zmarłym pozostałey mieć mogli; aby się z takowemi opatrzeni w dowody, do W. Strzelbickiego Notaryusza Publicznego przez Trybunał I. Inst: do spisania inwentarza delegowanego, jak można nayspiesznie zgłosić zechcieli

W Krakowie dnia 22 listopada 1834 r.
(2r.) *Wincenty Durowski.*

Ceny Bydła z Targu d. 25 *Listopada* 1834.

Wół ważący mięsa fónt. 350; kosztuje złp. 98; fónt: 300 złp. 76. Krowa średnia tłusta złp. 63; ditto średnia złp: 34 Ciele średnie zł. 10. Wieprz średni karmny złp. 73; ditto chudy złp. 30.

Przekonali się i w komplecie ułożono (podpis.) *Peszke — Nasturkiewicz* WW. MM. M. *Gołembiowski* K. T.

Część Polityczna.

WIADOMOŚCI Z WCZORAYSZEY POCZTY.

BERLIN 20 *Października.* Klęski któremi stronnictwo królowey Krystyny dotknięte zostało w Nawarze, daleko są znakomitsze, niżeli się z pierwszych doniesień domyślać było można. Dnia 27. października uderzył Zumalacarreguy na korpus jenerała Figuerrera, wynoszący około pięciu tysięcy ludzi, pod Penacerada na gościńcu z Logrono do Vittoryi, trzy mile od rzeczonego miasta. Nawet doniesienia francuskich rewolucyjnych dzienników zgadzają się na to, — że w dniu tym, równie jak w ponowioney bitwie nazajutrz, odnieśli konstytucyoniści taką plagę, jaka ich jeszcze w tey woynie niespotkała. Jenerał O'Doylo poległ na placu bitwy, dwa batalijony piechoty i jeden szwadron jazdy zupełnie zniweczone zostały, kilka dział zdobyto, i bardzo znaczną liczbę niewolnika.

Przy tak szczupłych siłach, z jakiemi obecna walka prowadzoną jest w Hiszpanii, strata powyższa jest, niezmiernie dotkliwą dla partyi liberalney, i wszędzie na widoki jey, bardzo szkodliwy wpływ wywarła.

PARYŻ 14 *Listopada.* Wczorayszy dziennik *Messager des Chambres* tak mówi; o sprawach hiszpańskich: »Stan Hiszpanii jest

zatrważający, na cóż to ukrywać mamy? Ani ministerstwo hiszpańskie, ani oppozycya, nie przybrały prawdziwego stanowiska. Ministerstwo za nadto jest rojalistyczne, oppozycya za nadto radykalną. — Na obu krańcach tego położenia rzeczy, znayduje się groźne rewolucyjne zawichrzenie, z którego wyrwać wprzód się należy. — Droga reformy jest tu naykrótszą i razem naybespiecznieyszą.»

Dnia 15 *Listopada.* Wczoray po południu nadeszła tu depesza telegraficzna z Bajonny z dnia 12, datowana z Madrytu dnia 8. b. m. od posła francuskiego do ministra spraw zagranicznych, donosząca: że w dniu tym izba prokuradorów, znaczną większością głosów, i bez żadney odmiany, uznała pożyczkę guebhardowską na równey stopie z innemi poprzednio uchwalonemi.

Dziennik *Indicateur de Bordeaux* z dnia 10. donosi, że Zumalacarreguy odmienił znowu swóy plan, i z artylleryą swoją pełnym marszem puścił się ku Vittoryi. — Dywizya konstytucyonistów pod jenerałem Oraa, wtargnęła dnia 7. do doliny Bastanu i przymusiła karlistów do odstąpienia od obsaczy Elizondy. — Tegoż dnia jenerał Esparetto pobił karlistów pod Sommorostro, podczas gdy inny dowódzca pod Villaloras ubił lub zabrał 80. do niewoli. Don Carlos opuścił Onate, i założył swoją główną kwaterę w Santa-Cruz de Campezu, Mina niewyruszył jeszcze z Pampeluny.

Monitor donosi, że gdy karliści powrócili do doliny Bastanu, wypędził ich z tamtąd znowu jenerał Oraa, na czele 4000 ludzi.

Dzisieysze i wczoraysze dzienniki, wystawiają wierny obraz bezprzykładnego zamieszania które tu w administracyi od dwóch dni panowało. — *Messager* dziś o godzinie 5. po południu donosi: »Niemamy znowu żadnego ministerstwa. Dowiadujemy się téy chwili z niezawodnego źródła, że na dzisieyszéy radzie, wszyscy ministrowie podali się do dymmissyi. Wszystko to ma bydź skutkiem intrygi doktrynerów, którzy chcą znowu zagarnąć cały ster rządu i t. d.»

Mówią że marszałek Gerard, wzywany znowu do ministerstwa, uchylił się od tego stanowczo. — Przeciwnie donosi inny dziennik że gdy Pan Pasquier i hrabia Mole wezwani dziś zostali do Tullierijów, uważano tam także między innemi PP. Thiers, Rigny, Duchatel, Decazes i marszałka Gerard.

Kuryer francuzki mówi między innemi: »Ministerstwo 10 Listopada znowu rozwiązane zostało; zarządzało więc krajem całe trzy dni i trzy nocy. Zdaje się przeto, że aż do zwołania izb, niebędziemy mieli żadnego ministerstwa, a przeto żadnego rządu.»

Z Bajonny donoszą pod dniem 7 b. m: »Tey chwili doszła tu wiadomość przez gońca, że pod murami Elizondy biją się! — Sądzą, że to jest Mina który poruszenia swoje przeciw karlistom rozpoczął. — Widać atoli, że nic ważnego niezaszło, bo depesza telegraficzna z dnia 12 z Bajonny, a przeto o 5. dni późniey nic o wypadku bitwy tey niewspomina.

Dnia 16 *Listopada.* Ministerstwo przynaymniey pod głównym względem nowo utworzone zostaje. Monitor z dnia wczorayszego donosi o tém co następuje: »Dzisieyszego rana JKMość kazał przywołać do siebie PP. Rigny, Thiers, Guizot i Duchâtel, którzy stawili się o godzinie 11 w Tullieryach. Następnie przywołał król marszałka Mortier, który nakoniec przyjął urząd prezesa rady ministrów, i razem ministra woyny.» — Dowiadujemy się mówi tenże dziennik ministeryalny, że izba parów zwołaną została na dzień 24 b. m. na poniedziałek, który jest przeznaczony na pierwsze posiedzenie i odczytanie zdania sprawy. Posiedzenie to ma się odbyć przy zamkniętych drzwiach.»

Wczoray rozeszła się pogłoska o nowey korzyści odniesioney przez jenerała Minę nad karlistami. — *Messager* sądzi, że podniesienie się papierów hiszpańskich, potwierdza tę wiadomość. *Indicateurs de Bordeaux*, z d. 13. zawiera bliższe szczegóły bitwy która miała zayść w dniach 6 i 7 b. m. pod Lerin niedaleko Pampeluny. Powstańcy, według jednych

pod rozkazami Zumalacarreguy, podług innych pod jenerałem Erazo, mieli ponieść klęskę, która ucierpianą przez woyska królowey pod Salwatierra zupełnie wynagrodziła. »Stracili oni, jak słychać, do 500 zabitych i zupełnie pobici zostali. — Konstytucyoniści mieli w tym dniu bydź dowodzeni przez jenerałów Kordowę i Lorenzo.»

Gazeta codzienna ogłasza dekret D. Carlosa wydany z Onate dnia 30 z. m. mocą którego udzielił amnestyą wszystkim jeńcom zabranym do niewoli w dniach 28 i 30 pod Salvatierą.»

Gazeta Francyi donosi, ze woysko D. Carlosa znayduje się w naylepszym stanie. Szeregi jego codzień się powiększają przez zbiegostwo Krystynów. W jednym dniu 7 officerów i 60 żołnierzy przeszło na jego stronę. — Armija Karlistów składa się obecnie z 29 batalijonów piechoty i 700 jazdy. Żadna potyczka, od dni 27 i 28 z. m. dotąd niezaszła.

Dnia 17 Listopada. Dziś spodziewany tu jest P. Humann powrotem że Strażburga.)

Dziennik *Indicateur de Bordeaux* z dnia 14 donosi, że jego poprzednia wiadomość o potyczce pod Lerin potwierdza się, że sam Zumalacarreguy w niey dowodził karlistami; że półk jazdy królowey szczególniey się odznaczył. — Atoli Gazeta codzienna, zapewnia ze swey strony nayuroczyściey, że od d. 28 z. m. do żadney wcale bitwy nieprzyszło, prócz małey utarczki pod Allo, i że mniemana potyczka pod Lerin jest bayką zmyśloną na piękne przez sam dziennik *Indicateur de Bordeaux.*»

(G. P. S.)

WIADOMOŚCI Z POPRZEDNICH POCZT.

FRANKFORT 4 Listopada. Względem Szwaycaryi mają się znowu odbywać nader ważne układy między wielkiemi mocarstwami stałego lądu, i spodziewają się zapobiedz wszelkim nadużyciom. Przed kilku dniami, emissaryusz szwaycarski, którego podróżowanie wzbudziło podeyrzenie, został w kraju Hesko-Darmsztadzkim aresztowany, i do Nassau dostawiony.

GENUA 29 Października. Don Miguel wraz z orszakiem swoim znayduje się znowu od dnia wczorayszego w tuteyszem mieście.

MADRYT 30 Października. Zapewniają, iż dwa pułki piechoty i pułk jazdy gwardyi, oraz kilka batalijonów woyska linijowego, otrzymały rozkaz udania się do dawney Kastylii i prowincyi biskayskich. Milicya mieyska odbywać będzie służbę załogi.

Na onegdayszey sessyi izby prokuradorów P. Martinez de la Rosa wszedłszy na mównicę powiedział, iż królowa rejentka kazała mu, aby w nieobecności ministra sprawiedliwości przeczytał izbie zatwierdzone przez królową prawo względem wyłączenia Don Carlosa od następstwa tronu, co też P. Martinez de la Rosa uskutecznił. (D. P.)

Rozmaitości.

HUGO BERNARD MARET, XŻE BASSANO.

W skutku rozporządzenia królewskiego z dnia 10 listopada, objął teraz ministerstwo spraw wewnętrznych, stanął na czele całego ministerium francuzkiego Hugo Bernard Maret, xże Bassano. Jest to mąż 76letni, który od młodości swey oddał się dyplomacyi, i r. 1782 był naczelnikiem wydziału w ministerstwie spraw zagranicznych.

Pierwsze wystąpienie jego za granicą nie było bynaymniey pomyślne; dopiero pod przewodnictwem gwiazdy szczęścia Napoleona, rozpoczęły się dni świetne dla Mareta; jakoż razem z nią zagasły w r. 1814, i odżyły znowu w 100 dniach r. 1815.

Maret wysłany był r. 1792 do Anglii, aby przeszkodził przyłączeniu się gabinetu londyńskiego do przymierza przeciw Francyi. Usiłowania jego były bezskuteczne; w lutym 1793 lord Grenville zwrócił mu depesze jego nieodpieczętowane, i przesłał razem z paszportem rozkaz, aby z sekretarzem swoim Angliją w ciągu dni 3 opuścił.

Tym czasem zaszły były we Francyi różne zmiany; zmnieyszyły się względy, jakie

Maret posiadał u ministra Lebrun; a w skutku tego stracił mieysce naczelnika w ministerstwie spraw zagranicznych.

W prawdzie został w krótce potem mianowany ambassadorem przy dworze neapolitańskim. Ale nowe spotkało go nieszczęście. Gdy bowiem jadąc na mieysce przeznaczenia przybył do wsi Novate w Szwaycaryi, przyaresztowali go d. 25 Lipca Austryacy, i razem z P. Sémonville osadzili w twierdzy Kufstein w Tyrolu. W kilka miesięcy dopiero uwolniono ich, jak niemniéy deputowanych miasta Bazylei (których Dumouriez wydał był Anstryi), w zamian za córkę Ludwika XVI.

W Czerwcu r. 1797 był Maret jednym z 3. kommissarzy, których dyrektoryat wysłał do Lille, w celu zawarcia układów z Malmesburym. Po dniu 18 *fructidor* został Maret odwołany, i mianowany sekretarzem stanu przy konsulach.

Odtąd ciągle zostawał przy Napoleonie, którego zaufanie w wielkiém stopniu pozyskał. Należał do traktatów pokoju w Presburgu (1805), w Tylży (1807) i w Wiedniu (1809) i od roku 1811 do początku r. 1814 był ministrem spraw zagranicznych. Dopiero w końcu woyny r. 1814 odstąpił ministerstwo swoje xięciu Vicencyi; ale za powrotem Napoleona z Elby, wszedł na nowo do urzędowania, jako minister sekretarz stanu.

Napoleon mianował go był parem Francyi, xięciem Bassano, i wielkim komandorem legii honorowéy. Rozporządzenie Ludwika XVIII. z dnia 24 lipca 1815. skazało go na wygnanie; atoli późniéy powrócił do oyczyzny. Ludwik Filip wrócił mu mieysce w izbie parów, i kiedy myślano, że wiekiem obarczony dyplomat zakończy dni swe w spokoyném zaciszu, widzieliśmy go dziś nagle, ale tylko przez kilka dni, na czele ministerstwa francuskiego.

W Londynie, w obec licznego zgromadzenia widzów, odbyły się doświadczenia sposobu wynalezionego przez P. Walls oczyszczenia wody morskiey i uczynienia jey zdatną do picia i gotowania jedzenia. — Skutek był zupełnie zaspokajającym. Apparat P. Wells jest gatunkiem kuchni połączoney z alembikiem, w którym woda oczyszcza się przez parowanie czyli dystyllacyą, i tak jest urządzony, że trąbnice jego, wychodząc za brzegi okrętu, zanurzone są w morzu, skutkiem czego woda przepędzona odchodzi już zupełnie chłodną i zdatną do użycia. Inną wielką zaletą tego apparatu jest taniość całego procesu i wielka oszczędność potrzebnych do dystylacyi węgli, które w tymże czasie służą do gotowania jedzenia dla okrętowéy osady. Kapitanowie okrętów, przytomni doświadczeniom, dali o nich jak nay lepsze zdanie, i wielkich ztąd oczekują dla żeglugi pożytków. P. Wells pokazywał przytem podobną machinę, którą sporządził już na rozkaz króla francuzów, dla jednego wojennego okrętu, i która w tym samym czasie kiedy się gotuje jeść na 80 osób, daje po kwarcie czystéy wody na minutę, zużywając prawie do nieuwierzenia małą ilość węgla.

We Francyi, gdzie jak wiadomo, używają soku buraków do robienia cukru, robią w jesieni następujący użytek z liści burakowych: Kładą zupełnie jeszcze zdrowe liście do beczki, albo do obmurowanego i nieprzemakającego dołu, każdą warstwę posypnją solą, a wreszcie postępują z liściami, jak z kapustą. Bydło doyne pożywa chętnie takie liście, i w zimie daje po téy paszy tłuste mleko, z którego śmietany bywa żółte i smaczne masło. Bydło je także bardzo chętnie siano i sieczkę, skropione ropą z tych liści.

Lekarz Angielski Dawid Bodham, zapalony przyjaciel muzyki, napisał w nutach nieregularne bicie serca pewnéy w szpitalu Glasgowskim słabéy niewiasty. Choroba jey, wyrażona językiem muzycznym, przedstawia bardzo oryginalnego walca: jest ona naywiększą osobliwością anatomii patologicznéy.

Na rzecze Missisipi w Stanach Zjednoczonych Ameryki północnéy, bywają widowiska sceniczne na płaskich, na teatra urządzonych łodziach. Teatra te płyną od osady do osady, od miasta do miasta, i gdziekolwiek spodziewają się zysku. Jeśli idą źle interessa, rozwijają żagle i płyną daley. Miss Karolina Chapman jest pierwszą aktorką na zachodnich rzekach Stanów Zjednoczonych, a gdy występuje, kassa jest zawsze napełniona. Jéy truppa miała pierwotnie bardzo wiele dochodów, ale te pomnieyszyły się, odkąd powstało więcéy podobnych trupp aktorów, pływających po rzekach.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Dnia 28 Listopada.

Sauer Jan Ob. z Prus. — Smorowski Alexander Ob. z Prus. — Domańska Małgorzata z Pr. — Makowski Stanisław z Pols. — Kriotzow Paul sekretarz legacyi, jako kuryer z Petersburga.